

REKOMENDACIJOS DĖL IŠANKSTINĖS PATIKROS

I. Bendroji dalis

Šios rekomendacijos parengtos, skirtos padėti duomenų valdytojams geriau suvokti teisės aktus, reglamentuojančius išankstinės patikros atlikimo atvejus.

Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas reglamentuoja santykius, kurie atsiranda tvarkant asmens duomenis automatiniu būdu, taip pat neautomatiniu būdu tvarkant asmens duomenų susistemintas rinkmenas: sąrašus, kartotekas, bylas, sąvadus ir kita. Įstatymas nustato fizinių asmenų kaip duomenų subjektų teises, šių teisių apsaugos tvarką, juridinių ir fizinių asmenų teises, pareigas ir atsakomybę tvarkant asmens duomenis.

Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalis numato, kad duomenų valdytojai, kurie įsigaliojus šiam Įstatymui tęsia asmens duomenų tvarkymo veiksmus šio Įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais, privalo apie tai pranešti Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo šio Įstatymo įsigaliojimo dienos. Duomenų valdytojų pranešimas nesustabdo ir nenutraukia asmens duomenų tvarkymo veiksmų, jeigu Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija nenustato kitaip.

Atvejai, kuriais Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija atlieka išankstinę patikrą, yra apibrėžti Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje.

Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 26 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pranešimas dėl išankstinės patikros pateikiamas tiek tvarkant asmens duomenis automatiniu būdu, tiek neautomatiniu būdu tvarkant susistemintas asmens duomenų rinkmenas: sąrašus, kartotekas, bylas, sąvadus ir kt.

Pranešimą dėl išankstinės patikros turi pateikti duomenų valdytojas, vadovaudamasis Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2003 m. birželio 18 d. įsakymu Nr. 1T-61 „Dėl išankstinės patikros“ (Žin., 2003, Nr. 60-2747), kuriuo patvirtinta Išankstinės patikros tvarka ir Pranešimo dėl išankstinės patikros forma.

2003 metais gautas 21 pranešimas dėl išankstinės patikros, 18 pranešimų išnagrinėta, išduota 13 leidimų atlikti tvarkymo veiksmus. Pastebėta, kad didžioji dalis duomenų valdytojų nesilaiko Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 26 straipsnio 2 dalies ir Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalies, reglamentuojančių, kurie duomenų valdytojai privalo pateikti pranešimą dėl išankstinės patikros.

II. Aprašomoji dalis

Vadovaujantis Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 63-1479; 2003, Nr. 15-597) 26 straipsniu, duomenų valdytojai privalo Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai (toliau – Inspekcija) pateikti pranešimus dėl išankstinės patikros minėto įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje išvardytais atvejais.

1. Pranešimą reikia pateikti kai duomenų valdytojas ketina tvarkyti ypatingus asmens duomenis, t.y. duomenis, susijusius su fizinio asmens rasine ar etnine kilme, politiniais, religiniais, filosofiniais ar kitais įsitikinimais, naryste profesinėse sąjungose, sveikata, lytiniu gyvenimu, taip pat informacija apie asmens teistumą.

1.1. Duomenų, susijusių su etnine kilme, rinkimą reglamentuoja šie teisės aktai:

1.1.1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 1999 m. liepos 3 d. įsakymo Nr. 169 „Dėl kai kurių civilinės metrikacijos dokumentų formų patvirtinimo“ pakeitimo 2003 m. spalio 20 d. Nr. 256 (Žin., 2003, Nr. 100-4496) 33 punktas, kuris reglamentuoja, kad įregistruojant santuoką ar įvaikinimą civilinės metrikacijos įstaigai turi būti pateiktas prašymas, kur įrašomi duomenys apie

tautybę. Manoma, kad civilinės metrikacijos įstaigos tvarko asmens duomenis, susijusius su etnine kilme.

1.1.2. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2000 m kovo 29 d. įsakymas Nr. 32 „Dėl pirminės apskaitos formos Nr. D-2 atšaukimo“, kuris nustato naujo pavyzdžio asmens kortelę, kuria rekomenduojama naudotis juridiniams asmenims personalo apskaitoje. Šios kortelės priedo 4 punkte yra reikalaujama duomenų apie asmens tautybę. Manoma, kad dalis juridinių asmenų savo personalo apskaitoje tvarko duomenis apie asmens tautybę, nurodomus asmens kortelėje.

1.2. Duomenų, susijusių su politiniais įsitikinimais, rinkimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymo (Žin., 1990, Nr. 29-692) 1 straipsnis, kuris numato Lietuvos Respublikos piliečių teisę jungtis į politines partijas ir politines organizacijas, o 4 straipsnis nurodo, kad registruojant politinę partiją ar organizaciją Teisingumo ministerijoje prie pareiškimo dėl registravimo būtina pridėti steigėjų sąrašą, kuriame turi būti kiekvieno steigėjo vardas, pavardė, gimimo data, pilietybė ir asmens kodas, gyvenamosios vietos adresas, užsiėmimas, žyma apie nepriklausymą kitoms partijoms ir politinėms organizacijoms. Manoma, kad institucijos, įgyvendinančios šias įstatymo nuostatas, tvarko duomenis, susijusius su asmens politiniais įsitikinimais.

1.3. Duomenų, susijusių su religiniais įsitikinimais, rinkimą reglamentuoja šie teisės aktai:

1.3.1. Lietuvos Respublikos religinių bendruomenių ir bendrijų įstatymo (Žin., 1995, Nr. 89-1985) 4 straipsnis, nustatantis religinių bendruomenių, bendrijų ir centrų statusą bei asmenų teisę jungtis į jas, ir 9 straipsnis, nurodantis, kad valstybinėse švietimo įstaigose tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimu gali būti dėstoma tradicinių ir kitų valstybės pripažintų religinių bendruomenių ir bendrijų tikyba. Manoma, kad dalis religinių bendruomenių tvarko asmens duomenis, susijusius su religiniais įsitikinimais.

1.3.2. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853) 31 straipsnyje reglamentuota mokinio, sulaukusio 14 metų amžiaus, teisė mokytis tikybos. Manoma, kad dalis švietimo įstaigų tvarko mokinių duomenis, iš kurių netiesiogiai galima nustatyti mokinių religinius įsitikinimus.

1.4. Duomenų, susijusių su naryste profesinėse sąjungose, rinkimą reglamentuoja šie teisės aktai:

1.4.1. Lietuvos Respublikos profesinių sąjungų įstatymo (Žin., 1991, Nr. 34-933; 2003, Nr. 108-4816) 10 straipsnio 6 dalis nustato darbdaviui prievolę išskaičiuoti iš profesinės sąjungos nario darbo užmokesčio nustatyto dydžio nario mokesťį ir pervesti jį į profesinės sąjungos sąskaitą; 13 straipsnio 3 dalis numato, kad darbdavys privalo sudaryti sąlygas darbuotojų profesinės sąjungos narių švietimui; 24 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad profesinių sąjungų, jų susivienijimų turtą taip pat sudaro narių mokesčiai, įmonių, įstaigų ir organizacijų įnašai, viešai paskelbtos aukos bei kitos teisėtai gautos pajamos ir turtas. Manoma, kad, siekiant įgyvendinti šias įstatymo nuostatas, dalis darbdavių tvarko asmens duomenis, susijusius su naryste profesinėse sąjungose.

1.4.2. Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas. Darbo kodekso (Žin., 2002, Nr. 64-2569, Nr.71) 183 straipsnio 3 dalis nustato, kad įmonėje veikiančios profesinės sąjungos renkami darbuotojai atleidžiami nuo darbo iki šešių darbo dienų per metus kvalifikacijai kelti, dalyvauti profesinės sąjungos renginiuose ir kt.

Manoma, kad, siekiant įgyvendinti šias įstatymo nuostatas, dalis darbdavių tvarko asmens duomenis, susijusius su naryste profesinėse sąjungose.

1.5. Duomenų, susijusių su sveikata, rinkimą reglamentuoja šie teisės aktai:

1.5.1. Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo (Žin., 2002, Nr. 53-2042) 12 straipsnio 2 dalies 3 punktas ir 7 punktas numato asmens atleidimo iš antstolių dėl sveikatos būklės atvejus, o 39 straipsnio 3 dalis reglamentuoja, kad antstolis kas penkerius metus turi tikrintis sveikatą sveikatos apsaugos ministro ir teisingumo ministro nustatyta tvarka. Manoma, kad institucijos, įgyvendinančios šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.2. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. 56-2224) 17 straipsnio 4 dalies 7 punktas numato, kad komisijos pirmininkas ir nariai yra atleidžiami iš pareigų tik dėl sveikatos būklės, neleidžiančios eiti pareigų. Manoma, kad institucijos, įgyvendinančios šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.3. Lietuvos Respublikos telekomunikacijų įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 2002, Nr. 75-3215; 2003, Nr. 38-1718) 5 straipsnio 5 dalies 3 punktas numato, kad Ryšių reguliavimo tarnybos direktorius atleidžiamas iš pareigų įstatymų nustatyta tvarka dėl sveikatos būklės. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.4. Lietuvos Respublikos teismų įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 2002, Nr. 17-649, Nr. 31-1131) 43 straipsnio 4 dalis numato, kad teisėjas privalo tikrintis sveikatą Teismų tarybos aprobuota bei sveikatos apsaugos ir teisingumo ministrų patvirtinta tvarka, o 51 straipsnis ir 66-68 straipsniai numato, kad apylinkės teismo, apygardos administracinio ar apygardos teismo, vyriausiojo administracinio teismo ar apeliacinio teismo ir Aukščiausiojo teismo teisėjais gali būti skiriami asmenys, pateikę sveikatos pažymėjimą. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymo „Dėl teisėjų sveikatos patikrinimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 71-2993; 2003, Nr. 27-1106) 3-8 punktai numato tvarką ir atvejus, kai pretendentai į teisėjus arba teisėjais paskirti asmenys privalo pasitikrinti sveikatą. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias teisės akto nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.6. Specialiųjų tyrimų tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo (Žin., 2003, Nr. 38-1656) 2 straipsnio 6 dalis numato, kad asmenys, pareiškę norą tarnauti Specialiųjų tyrimų tarnyboje, siunčiami į medicinos ekspertizės komisiją. Komisija pateikia išvadą apie asmens sveikatos būklę.

8 straipsnio 3 dalies 4 punktas, 4 dalies 3 punktas ir 11 straipsnio 1 dalies 6 punktas numato tarnybos pareigūnų perkėlimo į kitas pareigas bei atleidimo iš pareigų dėl sveikatos būklės, trukdančios tinkamai atlikti einamas pareigas, tvarką. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.7. Lietuvos Respublikos Konstitucinio teismo įstatymo (Žin., 1993, Nr. 6-120; 2003, Nr. 108-4815) 11 straipsnio 1 dalies 4 punktas numato, kad Konstitucinio teismo teisėjo įgaliojimai nutrūksta, kai jis negali eiti savo pareigų dėl sveikatos būklės, t.y. per vienerius metus teisėjas serga ilgiau kaip 4 mėnesius arba jei suserga nepagydoma ar kita ilgalaikė liga, trukdančia jam eiti savo pareigas. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.8. Vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo (Žin., 2003, Nr. 42-1927) 6 straipsnio 1 dalies 4 punktas numato reikalavimus pretendents į vidaus tarnybą būti tokios sveikatos būklės, kuri leistų eiti pareigas vidaus tarnyboje. Reikalavimus sveikatos būklei nustato vidaus reikalų ir sveikatos apsaugos ministrai.

2 dalyje numatyta, kad vidaus reikalų ministras ar jo įgalioti vidaus reikalų centrinių įstaigų vadovai gali nustatyti papildomus reikalavimus pretendentų, ketinančių tarnauti tam tikrų vidaus reikalų įstaigų padaliniuose, sveikatos būklei.

7 straipsnio 3 dalies 1 punktą numato, kas ir kokiais atvejais patikrina pretendentų sveikatą ir pateikia išvadą dėl asmens sveikatos būklės bei psichologinio tinkamumo vidaus tarnybai.

11 straipsnio 1 dalies 1 punktą numato draudimą priimti į vidaus tarnybą, esant Centrinės medicinos ekspertizės komisijos išvadai, kad asmuo netinka vidaus tarnybai dėl sveikatos.

16 straipsnis numato, kad, esant Centrinės medicinos ekspertizės komisijos išvadai, jog pareigūnas dėl sveikatos būklės negali eiti savo pareigų, vidaus reikalų įstaigos vadovas turi teisę perkelti pareigūną į kitas lygiavertes pareigas, kurias pareigūnas gali eiti pagal savo sveikatos būklę toje pačioje vidaus reikalų įstaigoje ar, vidaus reikalų įstaigų vadovams suderinus, kitoje atitinkamoje vidaus reikalų įstaigoje.

53 straipsnio 1 dalies 4 punktą numato atleidimo iš vidaus tarnybos dėl sveikatos būklės atvejus. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.9. Valstybės kontrolės įstatymo pakeitimo įstatymo (Žin., 2002, Nr. 112-4070; 2003, Nr. 116-5257) 34 straipsnio 1 dalies 4 punktą, 34 straipsnio 5 dalis, 35 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir 35 straipsnio 5 dalis numato valstybės kontrolieriaus, valstybės kontrolieriaus pavaduotojo atleidimo iš pareigų dėl sveikatos būklės atvejus ir tvarką. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.10. Lietuvos Respublikos civilinės krašto apsaugos tarnybos statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo (Žin., 2003, Nr. 73-3348) 3 straipsnio 1 dalies 4 punktą numato, kad į civilinę krašto apsaugos tarnybą gali būti priimamas pagal sveikatos būklę tinkamas civilinei krašto apsaugos tarnybai asmuo.

10 straipsnio 1 dalies 9 punktą numato, kad civilinė krašto apsaugos tarnybos sutartis gali būti nutraukta ir statutinis tarnautojas gali būti atleistas iš tarnybos krašto apsaugos sistemoje dėl sveikatos būklės. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.11. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo (Žin., 1994, Nr. 81-1514; 2003, Nr. 42-1919) 22 straipsnio 5 dalies 3 punktą numato generalinio prokuroro ir jo pavaduotojo atleidimą iš pareigų dėl sveikatos būklės.

26 straipsnio 3 dalies 2 punktą, 36 straipsnio 3 dalies 4 punktą, 44 straipsnio 1 dalies 8 punktą ir 44 straipsnio 2 dalies 5 punktą numato prokurorų skyrimo, perkėlimo ir atleidimo iš pareigų dėl sveikatos būklės atvejus ir tvarką.

53 straipsnis numato prievolę prokurorams periodiškai tikrinti sveikatą.

Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.12. Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo (Žin., 1998, Nr. 64-1840; 2001, Nr. 108-3903) 7 straipsnio 1 dalies 7 punktą, 9 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir 10 straipsnis nustato reikalavimus pretendentų į advokatus bei advokatų sveikatos būklei. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

1.5.13. Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 110-3207; 2003, Nr. 114-5114). Šio įstatymo 12-13 straipsniai, 16 straipsnis, 25-26 straipsniai nustato ligos pašalpos skaičiavimo ir mokėjimo tvarką pagal išduotą laikino nedarbingumo pažymėjimą. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie sveikatą.

Duomenų valdytojai, tvarkantys duomenis apie asmens sveikatą, neprivalo teikti pranešimo dėl išankstinės patikros, kai asmens duomenis apie sveikatą (jos būklę, diagnozę, prognozę, gydymą ir kt.) tvarko įgaliotas sveikatos apsaugos sistemos darbuotojas;

1.6. Duomenų, susijusių su informacija apie asmens teistumą, rinkimą reglamentuoja šie teisės aktai:

1.6.1. Lietuvos Respublikos Lietuvos nepriklausomybės akto signatarų statuso įstatymo (Žin., 2003, Nr. 101-4543) 7 straipsnyje ir 9 straipsnyje numatyti valstybinės signataro rentos skyrimo ir nemokėjimo dėl signataro teistumo atvejai. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.2. Lietuvos Respublikos loterijų įstatymo (Žin., 2003, Nr. 73-3341) 12 straipsnyje numatyta, kad loterijos organizatoriaus dalyviais, stebėtojų tarybos, valdybos nariais ir administracijos vadovais, jų pavaduotojais, vyriausiais buhalteriais (buhalteriais), taip pat juridinių asmenų kontroliuojančiais asmenimis negali būti asmenys, turintys neišnykusį arba nepanaikintą teistumą už sunkius ir labai sunkius nusikaltimus arba nusikaltimus nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai arba finansų sistemai. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.3. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymo (Žin., 2003, Nr. 42-1927) 11 straipsnis numato, kad priimti į vidaus tarnybą draudžiama, jeigu asmuo buvo teistas už tyčinį nusikaltimą, nepaisant teistumo išnykimo ar panaikinimo, taip pat jei asmuo nuteistas už neatsargų nusikaltimą arba baudžiamąjį nusižengimą ir teistumas neišnykęs arba nepanaikintas. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.4. Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso, patvirtinto 2000 m. rugsėjo 26 d. įstatymu Nr. VIII-1968, Baudžiamojo proceso kodekso, patvirtinto 2002 m. kovo 14 d. įstatymu Nr. IX-785, ir Bausmių vykdymo kodekso, patvirtinto 2002 m. birželio 27 d. įstatymu Nr. IX-994, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymas (Žin., 2002, Nr. 112-4970). Manoma, kad institucijos, įgyvendinančios šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.5. Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo (Žin., 2002, Nr. 91-3891) 6 straipsnis numato, kad finansų įstaigos steigėju negali būti fizinis asmuo, teistas už labai sunkius, sunkius nusikaltimus, nusikaltimus finansų sistemai, ekonomikai ir verslo tvarkai, nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams arba už kitus nusikaltimus, jeigu jam nėra išnykęs teistumas.

20 straipsnyje numatyta priežiūros institucijos teisė atmesti prašymą leisti tapti finansų įstaigos vadovu arba panaikinti išankstinį leidimą, jeigu prašymą pateikęs asmuo buvo nuteistas už labai sunkius, sunkius nusikaltimus, nusikaltimus finansų sistemai, nusikaltimus ekonomikai ir verslo tvarkai, nusikaltimus nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams arba už kitus nusikaltimus, jeigu jam nėra išnykęs teistumas arba priežiūros institucijos sprendimu jis buvo nušalintas nuo finansų įstaigos vadovo pareigų ir nuo tos dienos dar nepraėjo 5 metai. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šias įstatymo nuostatas, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.6. Lietuvos Respublikos teisėjų valstybinių pensijų įstatymo (Žin., 2002, Nr. 73-3088) 4 straipsnyje numatyti atvejai kai teisėjų valstybinė pensija neskiriama, o paskirtoji nemokama, jei įsiteisėja asmenį apkaltinęs teismo nuosprendis, neatsižvelgiant į atleidimą nuo bausmės atlikimo, vėlesnį teistumo išnykimą ar panaikinimą. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.7. Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymo (Žin., 2002, Nr. 65-2634, Nr. 112) 14 straipsnyje numatyta, kad teisė medžioti nesuteikiama ir medžiotojo bilietas neišduodamas asmenims, teistiems už tyčinius nusikaltimus, jei teistumas neišnykęs ar nepanaikintas. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.8. Lietuvos Respublikos civilinių pirotechnikos priemonių apyvartos kontrolės įstatymo (Žin., 2002, Nr. 62-2496) 11 straipsnis numato, kad teisė dirbti darbą, susijusį su licencijuojama veikla, gali būti apribota asmeniui, nuteistam už tyčinį nusikaltimą, jei šis teistumas neišnykęs ar nepanaikintas. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.9. Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo (Žin., 2002, Nr. 53-2042) 4 straipsnis numato, kad antstoliui negali būti skiriamas asmuo, kuris buvo nuteistas už sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, nepaisant to, ar išnyko teistumas; arba buvo nuteistas už baudžiamąjį nusizengimą, nesunkų ar apysunkį tyčinį, ar neatsargų nusikalimą ir nėra išnykęs teistumas. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.10. Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymo (Žin., 2002, Nr. 13-467) 17-18 straipsniai numato, kad teisė įsigyti ir turėti ginklus bei šaudmenis apribojama asmenims, teistiems už tyčinį nusikaltimą daugiau kaip 6 metams laisvės atėmimo bausmė ir nuo jo teistumo išnykimo ar panaikinimo nėra praėję 10 metų; teistiems už neatsargų nusikaltimą, kuri padarė būdami neblaivūs, apsvaigę nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų svaigiųjų medžiagų, arba tyčinį nusikaltimą, jei teistumas neišnykęs arba nepanaikintas. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.11. Lietuvos Respublikos azartinių lošimų įstatymo (Žin., 2001, Nr. 43-1495) 11 straipsnis numato, kad lošimų organizatoriais ir Priežiūros komisijos nariais bei valstybės tarnautojais ir darbuotojais negali būti asmenys, turintys neišnykusį arba nepanaikintą teistumą už sunkius ir labai sunkius tyčinius nusikaltimus ar nusikaltimus nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, ekonomikai ir verslo tvarkai ar finansų sistemai. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.12. Lietuvos Respublikos tarnybos Lietuvos Respublikos muitinėje statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo (Žin., 2000, Nr. 94-2917; 2003, Nr. 64-2881) 6 ir 10 straipsniai nustato, kad asmuo negali būti priimtas į tarnybą muitinėje, jeigu jis buvo teistas ir teistumas nėra išnykęs. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.13. Lietuvos Respublikos lobistinės veiklos įstatymo (Žin., 2000, Nr. 56-1644; 2003, Nr. 35-1461) 3 straipsnis numato, kad lobistais negali būti asmenys, teisti už tyčinį nusikaltimą, jei teistumas neišnykęs ar nepanaikintas. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.14. Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo (Žin., 1999, Nr. 105-3019) 9 straipsnio 5 dalis numato, kad leidimas dirbti ar susipažinti su valstybės paslaptį sudarančia informacija asmeniui neišduodamas, jeigu asmuo turi teistumą už nesunkų tyčinį nusikaltimą. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.15. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 66-2130; 2002, Nr. 45-1708) 9 straipsnis numato, kad į valstybės tarnautojo pareigas negali būti priimtas asmuo įstatymų nustatyta tvarka pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo, nusikalstamos

veikos valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams ar korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos padarymo ir turintis neišnykusį ar nepanaikintą teistumą. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostata, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.16. Lietuvos Respublikos audito įstatymo (Žin., 1999, Nr. 59-1916, Nr. 60) 5 ir 6 straipsniai numato, kad kvalifikacinių auditoriaus egzaminų negali laikyti asmenys, kurie buvo teisti ir teistumas nėra išnykęs. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostata, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.17. Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo (Žin., 1999, Nr. 52-1672) 8 straipsnis nustato reikalavimą turto vertintojams neturėti teistumo už sunkius ar labai sunkius nusikaltimus arba kitus nusikaltimus nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams, teisingumui, ekonomikai ir verslo tvarkai bei finansų sistemai. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostata, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.18. Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo (Žin., 1998, Nr. 64-1840) 9 straipsnis numato, kad fizinis asmuo negali būti pripažintas advokatu, jeigu jis buvo nuteistas už sunkų nusikaltimą, nepaisant jo išnykimo. Manoma, kad Lietuvos advokatų taryba, įgyvendinanti šią įstatymo nuostata, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.19. Lietuvos Respublikos šaulių sąjungos įstatymo (Žin., 1997, Nr. 69-1736; 1999, Nr. 47-1468) 18 straipsnis numato, kad šauliais negali būti teisti pagal Lietuvos Respublikos įstatymus asmenys, jeigu teistumas nėra išnykęs įstatymų nustatyta tvarka. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostata, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.20. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (Žin., 1996, Nr. 84-2000; 2002, Nr. 118-5296) 2 straipsnio 8 punktą nustato, kad komisijos pirmininku ir nariais negali būti skiriami asmenys, teisti už sunkų nusikaltimą ar nusikaltimą valstybės tarnybai, ūkininkavimo tvarkai arba finansams, – neatsižvelgiant į tai, ar teistumas yra išnykęs, arba asmenys, teisti už tyčinį nusikaltimą, - jei teistumas neišnykęs. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostata, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.21. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių rinkos įstatymo (Žin., 1996, Nr. 16-412; 2001, Nr. 112-4074) 14 straipsnio 2 dalis, 22 straipsnio 2 dalies 5 punktą, 26 straipsnio 3 dalies 1 punktą, 28 straipsnio 2 dalis, 3 dalies 5 punktą ir 42 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra numatyti atvejai, kai neišduodamos licencijos verstis šiame įstatyme nustatyta veikla asmenims, teistiems už nesunkų ar apysunkų tyčinį nusikaltimą arba kurių teistumas yra neišnykęs. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostata, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.22. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo (Žin., 1994, Nr. 53-996; 1999, Nr. 93-2710) 88 straipsnis numato, kad kiekvienas kandidatas į tarybos narius turi viešai paskelbti, jeigu jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu (sprendimu) buvo pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos arba įsiteisėjusiu Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės teismo nuosprendžiu (sprendimu) bet kada buvo pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo. Tai jis nurodo kandidato į tarybos narius anketoje, nepaisant to, ar teistumas pasibaigęs, ar panaikintas. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostata, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.23. Lietuvos Respublikos notariato įstatymo (Žin., 1992, Nr. 28-810) 3 straipsnis numato, kad notaru negali būti asmuo, jeigu jis teistas už sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, nepaisant to, ar išnyko teistumas, ar teistas už kitą nusikalstamą veiką, jeigu neišnyko teistumas, o

23 straipsnis reglamentuoja, kad notaro įgaliojimai pasibaigia įsiteisėjus teismo nuosprendžiui, kuriuo notaras nuteistas už sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, nepaisant to, ar išnyko teistumas, ar teistas už kitą nusikalstamą veiką, jeigu neišnyko teistumas. Manoma, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.24. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo (Žin., 1992, Nr. 22-635; 2000, Nr. 59-1760) 98 straipsnis numato, kad kiekvienas kandidatas į Seimo narius turi viešai paskelbti, jeigu jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikalstamos veikos arba įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs sunkų ar labai sunkų nusikaltimą. Manoma, kad institucija, įgyvendinanti šią įstatymo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.25. Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2003 m. kovo 24 d. direktoriaus įsakymas Nr. v-6 „Dėl asmens teistumo (neteistumo) pažymų išdavimo instrukcijos patvirtinimo“ nustato asmens teistumo (neteistumo) pažymų išdavimo atvejus ir tvarką. Manoma, kad Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, įgyvendinantis šias teisės akto nuostatas, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.26. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimo Nr. 1983 „Dėl bendrųjų vaiko teisių apsaugos tarnybų nuostatų patvirtinimo“ 22 punktą numato, kad tarnyba turi teisę gauti iš teisėsaugos institucijų visą reikiamą informaciją apie būsimųjų vaiko globėjų (rūpintojų), tėvių teistumą. Manoma, kad Vaiko teisių apsaugos tarnyba, įgyvendinanti šią Vyriausybės nutarimo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

1.6.27. Lietuvos Respublikos gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo įstatymas (Žin., 1997, Nr. 108-2728) nustato, kad leidimai įvežti agresyvius šunis į Lietuvą, veisti, dresuoti ir jais prekiauti neišduodami asmenims, teistiems už tyčinius smurtinius nusikaltimus, jeigu teistumas neišnykęs arba nepanaikintas. Manoma, kad siekiant įgyvendinti šią įstatymo nuostatą, yra tvarkomi asmens duomenis apie teistumą.

1.6.28. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 24 d. nutarimo Nr. 966 „Dėl priėmimo į valstybės tarnautojo pareigas tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 65-2654) priedo Nr. 1 4 punktą reikalauja įrašyti ar asmuo, pretenduojantis dirbti valstybės tarnyboje, įstatymų nustatyta tvarka nėra pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo, ar nusikalstamos veikos valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams, ar korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą. Manoma, kad valstybinės institucijos, įgyvendinančios šią Vyriausybės nutarimo nuostatą, tvarko asmens duomenis apie teistumą.

Pažymėtina, kad duomenų valdytojai, tvarkantys ypatingus asmens duomenis, neprivalo teikti pranešimo dėl išankstinės patikros, kai:

1. Įstatymų nustatytais atvejais būtina užkirsti kelią nusikalstamoms ar kitoms neteisėtoms veikoms arba būtina jas tirti;

2. Ypatingi asmens duomenys yra reikalingi bylai nagrinėti teisme.

2. Išankstinės patikros pranešimą reikia pateikti, kai duomenų valdytojas ketina tvarkyti viešas duomenų rinkmenas, t.y. valstybės registrus ar kitas duomenų rinkmenas, kurios pagal įstatymus ar kitus teisės aktus skirtos teikti informaciją visuomenei ir kuriomis visuomenė gali teisėtai naudotis, jei įstatymuose ar kituose teisės aktuose neapibrėžta duomenų teikimo tvarka.

2.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 12 d. nutarime Nr. 1129 „Dėl nekilnojamojo turto registro nuostatų patvirtinimo“ numatytos duomenų gavėjų grupės ir registro duomenų teikimo tvarka.

2.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 18 d. nutarime Nr. 1246 „Dėl Lietuvos Respublikos hipotekos registro nuostatų patvirtinimo“ numatytos registro naudotojų grupės ir duomenų teikimo tvarka.

2.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. lapkričio 6 d. nutarime Nr. 1346 „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų registro nuostatų patvirtinimo“ numatyta registro duomenų teikimo tvarka.

2.1-2.3 punktuose išvardinti ne visi 2 punkte nurodyti atvejai.

3. Pranešimas dėl išankstinės patikros pateikiamas, kai valstybės registru ar valstybės ir savivaldybių institucijų informacinių sistemų duomenų valdytojas įgalioja duomenų tvarkytoją tvarkyti asmens duomenis.

Pažymėtina, kad šiame punkte minimu atveju pranešimo dėl išankstinės patikros teikti nereikia, kai:

1. Įstatymuose ar kituose teisės aktuose įtvirtinta duomenų valdytojo teisė įgalioti tvarkyti asmens duomenis konkretų duomenų tvarkytoją;

2. Duomenų tvarkytojas yra duomenų valdytojo įsteigtas juridinis asmuo.

4. Pranešimas dėl išankstinės patikros pateikiamas, kai atliekant mokslinį tyrimą, asmens duomenys tvarkomi be duomenų subjekto sutikimo.

5. Pranešimas dėl išankstinės patikros pateikiamas, kai duomenų valdytojas tvarko jungtines skolininkų duomenų rinkmenas, turėdamas tikslą teikti tokius duomenis teisėtą interesą turintiems tretiesiems asmenims, kad šie galėtų įvertinti duomenų subjekto mokumą ir valdyti išiskolinimą.

6. Pranešimas dėl išankstinės patikros pateikiamas, kai netiesiogiai iš duomenų subjekto gauti asmens duomenys tvarkomi statistikos, istoriniais ar mokslinio tyrimo tikslais ir dėl didelio duomenų subjektų skaičiaus, duomenų senumo, nepagrįstai didelių sąnaudų neįmanoma arba pernelyg sunku informuoti duomenų subjektą dėl jo asmens duomenų tvarkymo, arba kai duomenų rinkimo ir teikimo tvarką nustato įstatymai.

Pranešimo dėl išankstinės patikros forma taip pat skelbiama Inspekcijos interneto svetainėje www.ada.lt

III. Baigiamoji dalis

Šiame dokumente aprašyti ne visi atvejais, kai turi būti atliekama išankstinė patikra, tačiau didžioji jų dalis. Šį dokumentą turi peržiūrėti Teisės ir informacijos skyrius kartą per ketvirtį ir atnaujinti interneto svetainėje.

Parengė:
Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos
Teisės skyriaus
vyr. specialistas
A. Markin